

Κλασική Θεωρία Αξίας και Διανομής

Θεωρίες Αξίας

1. Η Εργασιακή Θεωρία της (Ανταλλακτικής) Αξίας

Υποθέτουμε μια οικονομία κυνηγών όπου η σύλληψη ενός Ελαφιού (E) απαιτεί 1 ώρα και ενός Κάστορα (K) 2 ώρες, τότε οι σχετικές τιμές των δύο θηραμάτων (αγαθών) θα είναι:

$$\frac{P_E}{P_K} = \frac{L_E}{L_K} = \frac{1 \text{ ώρα}}{2 \text{ ώρες}} \text{ και } 2E = 1K$$

Αφού η σύλληψη του Κάστορα απαιτεί διπλάσιο χρόνο από ότι του ελαφιού συνεπάγεται ότι ο κάστορας θα έχει διπλάσια αξία από ότι το ελάφι. Επομένως, θα πρέπει να ισχύει:

$$2 \text{ Ελάφια} = 1 \text{ Κάστορας,}$$

υποθέτοντας ότι οι άλλοι πιθανοί παράγοντες που επηρεάζουν τη ανωτέρω ισοδύναμη σχέση, όπως π.χ. οι προτιμήσεις οι οποίες παραμένουν σταθερές.

Ερώτηση: Θα ήταν π.χ. μια ανταλλαγή $2K=1E$, μια ανταλλαγή ισορροπίας;

Απάντηση: Θα είχαμε υπερπροσφορά ____

Μήπως θα ήταν

$1E= 1K$; Εξηγήστε.

Θεωρίες Αξίας (συνέχεια 2)

2. Θεωρία της Εξουσιαζόμενης Εργασίας

Η αξία ενός εμπορεύματος ορίζεται από την ποσότητα εργασίας που μπορεί να αγοράσει.

Η αξία ενός αγαθού αυτού που το κατέχει και δεν σκοπεύει να το καταναλώσει ο ίδιος, αλλά να το ανταλλάξει με άλλα εμπορεύματα ισούται με την ποσότητα της εργασίας που του επιτρέπει να αγοράσει ή να εξουσιάσει. (*Wealth of Nations*, σ. 30)

Εν προκειμένω, αν υποθέσουμε ότι η τιμή ενός αγαθού είναι:

$$P = wL + rK$$

Όπου P είναι η τιμή ανά μονάδα προϊόντος και w ο μισθός ανά μονάδα εργασίας, r το ποσοστό κέρδους και K η αξία του επενδυμένου κεφαλαίου, τότε θα έχουμε:

$$p/w = L + (r/w)K$$

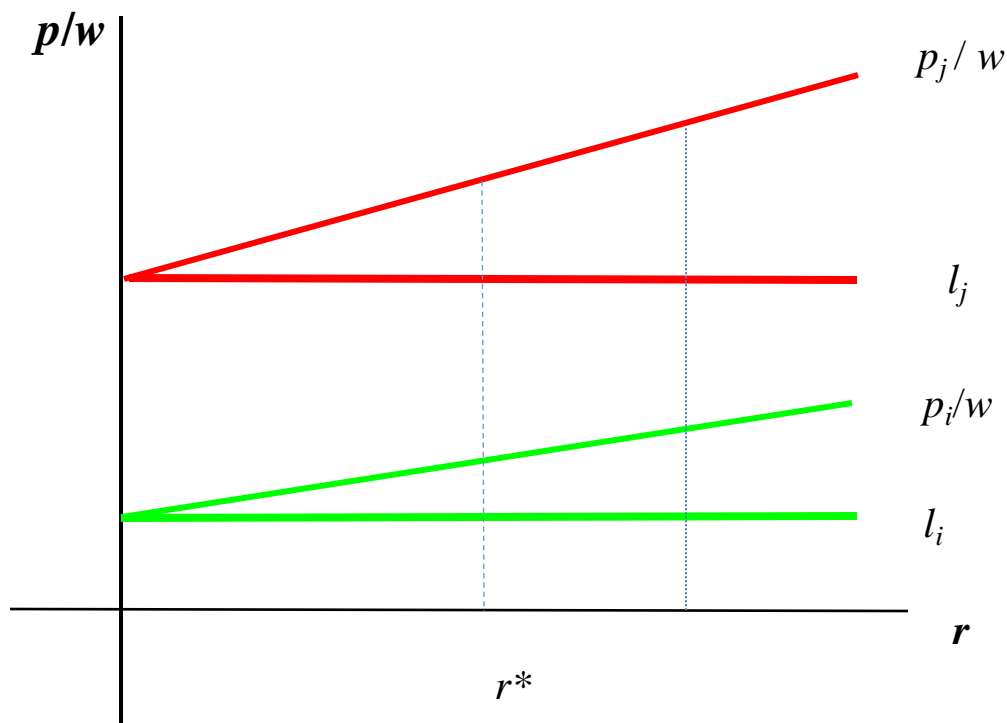
Σε μια κοινωνία (όπως π.χ. η πρωτόγονη) με $K=0$,

$$p/w = L$$

Δηλαδή η τιμή ανά μονάδα αγαθού θα εξουσιάζει την αντίστοιχη ποσότητα εργασίας. Σε μια κοινωνία με κεφάλαιο (δηλαδή στον Καπιταλισμό) θα έχουμε τιμή προϊόντος μεγαλύτερη της αξίας της εργασίας.

$$p/w > L$$

Θεωρίες Αξίας (συνέχεια 3)



Θεωρία Αξίας Εξουσιαζόμενης Εργασίας

$$p/w = L + (r/w)K$$

Θεωρίες Αξίας (συνέχεια 3)

3. Η Προσθετική Θεωρία της Αξίας

Ο όρος αποδίδεται στον Dobb (1973) ονομάστηκε έτσι, επειδή η αξία ενός αγαθού προσδιορίζεται από το άθροισμα των φυσικών μεγεθών τριών εισοδημάτων: α) των μισθών β) των κερδών και γ) της γαιοπροσόδου.

Ειδικότερα,

Φυσική τιμή = εργασία x φυσικό μισθό
+ κεφάλαιο x φυσικό ποσοστό κέρδους
+ Γη x φυσικό ποσοστό γαιοπροσόδου.

ή

$$P^* = w^* \cdot L + r^* \cdot K + \rho^* \cdot T$$

Όπου, L = εργασία, w^* = φυσικός μισθός, r^* = το φυσικό % κέρδους, K = Αξία του κεφαλαίου, T = Αξία της γης, ρ^* = φυσικό % γαιοπροσόδου

Ανακύπτουν 2 προβλήματα:

- (1) Κυκλικότητα (φυσικές τιμές προϋποθέτουν, φυσικές αμοιβές και οι φυσικές αμοιβές προϋποθέτουν φυσικές τιμές, δηλαδή φαύλος κύκλος)
- (2) Μεταβολές στις φυσικές αμοιβές οδηγούν σε μεταβολές στο επίπεδο τιμών και έτσι απορρίπτεται η αδιαμφισβήτητη ανταγωνιστική σχέση μεταξύ μισθού και ποσοστού κέρδους.

David Ricardo, 1772-1823



David Ricardo

Source: Wikimedia

Εργασιακή Θεωρία των Σχετικών Τιμών του Ricardo

- Πριν οι αναγνώστες μου μπορέσουν να κατανοήσουν την απόδειξη που προτίθεμαι να τους προσφέρω, θα πρέπει πρώτα να κατανοήσουν τη θεωρία του χρήματος και των τιμών [...]. Αν μπορούσα να ξεπεράσω τα εμπόδια που ορθώνονται στο δρόμο μου να δώσω μια ξεκάθαρη ερμηνεία στην καταγωγή του νόμου της σχετικής ή ανταλλακτικής αξίας, τότε θα είχα κερδίσει τη μισή μάχη. (Ricardo 1951, σσ. xiv-xv)
- κατέχοντας χρησιμότητα τα εμπορεύματα αποκτούν την ανταλλακτική τους αξία από δυο πηγές: από τη σπανιότητα τους και από την ποσότητα εργασίας που απαιτείται για την παραγωγή τους. (Ricardo, *Principles*, σ. 5)
- Επομένως έχουμε 2 κατηγορίες αγαθών
 - (α) Τα **μη αναπαραγόμενα αγαθά** (έργα τέχνης, σπάνια νομίσματα, αγάλματα κ.λπ.) και
 - (β) Τα **αναπαραγόμενα αγαθά** (δηλαδή τα περισσότερα).

Μόνο τα αγαθά που **αναπαράγονται** δύνανται να θεωρητικοποιηθούν και σε αυτά επικεντρώνεται ο Ρικάρντο.

Εργασιακή Θεωρία του Ricardo (συνέχεια)

- «Η αξία του εμπορεύματος ή η ποσότητα οποιουδήποτε άλλου εμπορεύματος, με το οποίο θα ανταλλαχθεί, εξαρτάται από τη σχετική ποσότητα της εργασίας η οποία είναι αναγκαία για την παραγωγή του και **όχι** από τη μεγαλύτερη ή μικρότερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται για αυτήν την εργασία» (Ricardo, *Principles*, σ. 5).

$$\frac{P_A}{P_B} = F \left(\frac{L_A}{L_B} \right)$$

- όπου P_A/P_B είναι οι σχετικές τιμές των αγαθών A και B , ενώ L_A και L_B είναι οι αντίστοιχες αναγκαίες ποσότητες εργασίας που ξοδεύτηκαν για την παραγωγή αυτών των αγαθών.
- Στη συνέχεια, ο Ricardo υποστηρίζει ότι αν π.χ. μεταβληθεί ο λόγος P_A/P_B δεν αρκεί να γνωρίζουμε ότι αυτή η μεταβολή οφείλεται στον όρο L_A/L_B , διότι υπάρχουν πολλά ενδεχόμενα

Εργασιακή Θεωρία του Ricardo (συνέχεια)

- P_A/P_B αυξάνεται αυτό μπορεί να οφείλεται π.χ. στο ότι
 - το L_A αυξήθηκε και το L_B παρέμεινε σταθερό ή
 - το L_A έμεινε σταθερό και το L_B μειώθηκε ή
 - το L_A αυξήθηκε περισσότερο από ότι το L_B
 - το L_A μειώθηκε λιγότερο από ότι το L_B
 - το L_A αυξήθηκε και το L_B μειώθηκε.

$$\frac{P_A}{P_B} = F \left(\frac{L_A}{L_B} \right)$$

- Ο Ricardo εκφράζει την επιθυμία του για την ανεύρεση (θεωρητικά η έστω πρακτικά) ενός εμπορεύματος που η παραγωγή του
 - (α) απαιτεί πάντα και παντού την ίδια ποσότητα εργασίας, και
 - (β) η τιμή του δε μεταβάλλεται σε κάθε μεταβολή της διανομής του εισοδήματος.

- Ένα τέτοιο εμπόρευμα ο Ricardo το ονόμασε **αμετάβλητο μέτρο της αξίας** (invariable measure of value) και χρησιμοποιείται ως κοινός παρονομαστής (numeraire) στη θέση του L_B , τότε για κάθε μεταβολή στο λόγο των σχετικών τιμών θα μπορούμε να γνωρίζουμε με βεβαιότητα την πηγή αυτής της μεταβολής και αυτή, βέβαια, θα περιορίζεται στην ποσότητα εργασίας του αγαθού A

Η Εργασιακή Θεωρία της (Ανταλλακτικής) Αξίας ή των Σχετικών Τιμών του Ρικάρντο

- Παρά την έλλειψη ενός τέλει αμετάβλητου μέτρου της αξίας ο Ρικάρντο αποδέχτηκε την αρχή σύμφωνα με την οποία οι σχετικές τιμές των αγαθών ρυθμίζονται από τις σχετικές ποσότητες εργασίας που ξοδεύτηκαν για την παραγωγής τους. Η Αρχή αυτή ισχύει όχι μόνο στην πρωτόγονη κοινωνία, όπως πίστευε ο Σμιθ, αλλά και στη σύγχρονη κοινωνία, δηλαδή στον καπιταλισμό.
- Η διαφορά είναι ότι στον καπιταλισμό, η προηγουμένως ορθά διατυπωμένη ΑΡΧΗ προσδιορισμού των σχετικών τιμών βάσει των σχετικών ποσοτήτων εργασίας τροποποιείται προκειμένου να συμπεριλάβει την παρουσία και άλλων παραγόντων που επηρεάζουν τις σχετικές τιμές. Δηλαδή τους
 - (α) διαφορετικούς **λόγους κεφαλαίου-εργασίας (K/L)**
 - (β) τις μεταβολές **στη διανομή του εισοδήματος**, όπως επίσης και τον
 - (γ) **χρόνο** που απαιτείται για την ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας.
- Η σχετική σημασία (σπουδαιότητα) αυτών των τροποποιήσεων είναι μικρή, πολύ μικρή, και γι' αυτό δεν μεταβάλουν την αρχικά ορθά διατυπωμένη ΑΡΧΗ της **Εργασιακής Θεωρίας των Σχετικών Τιμών**.

Επαναδιατύπωση των Αριθμητικών Παραδειγμάτων του Ρικάρντο

Στο παράδειγμα του Ρικάρντο υποθέτουμε 2 εμπορεύματα, βαμβάκι (= εμπόρευμα Α) και καλαμπόκι (= εμπόρευμα Β) και το κεφάλαιο που επενδύεται για το εμπόρευμα Α είναι £5.500 ενώ ο μισθός ανά εργάτη είναι £50 και έστω ότι εργάζονται 100 εργάτες. Ο λόγος Κεφαλαίου-Μισθών, $K/W = 1,1$ (ή ακριβέστερα ο λόγος κεφαλαίου εργασίας $K/L = 5.500/100 = 55$). Το κέρδος συνολικά υποθέτοντας ένα % κέρδους, $r = 10\%$ και συνολική επένδυση ($K+W$) θα είναι $10\% \times 10.500 = 1.050$ και η τιμή πώλησης, $P = 6.050$, που ισούται με το άθροισμα μισθών και κερδών.

Ομοίως και για το εμπόρευμα Β, με τη μόνη διαφορά είναι ότι υποθέτουμε εδώ, έστω και ένα μικρό κεφάλαιο για το εμπόρευμα Β ίσο με £1.500, στο παράδειγμα του Ρικάρντο το κεφάλαιο στο εμπόρευμα Β είναι μηδέν.

	K	$W = wL$	K/W	$\Pi = r(K + wL)$	$P = W + \Pi$
Εμπόρευμα Α	£5.500	£5.000	1,1	£1.050	£6.050
Εμπόρευμα Β	£1.500	£5.000	0,3	£650	£5.650

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος

Οι σχετικές τιμές των αγαθών A και B θα διαφέρουν από τις σχετικές ποσότητες εργασίας που απαιτήθηκαν για την παραγωγή τους

$$\frac{P_A}{P_B} = \frac{6.050}{5.650} = 1,07 > \frac{L_A}{L_B} = \frac{100}{100} = 1$$

Ωστόσο η απόκλιση είναι μικρή, πολύ μικρή, μόνο 7% πράγμα που σημαίνει ότι έχουμε σύγκλιση 93%. Επομένως η εργασιακή θεωρία της αξίας, σύμφωνα με τον Ρικάρντο, έχει πολύ μεγαλύτερη ισχύ στη σύγχρονη κοινωνία από όση θεώρησε ο Σμιθ!

Το αριθμητικό παράδειγμα του Ρικάρντο, επαναδιατυπώνεται ως εξής:

$$\frac{P_A}{P_B} = \frac{wL_A + r(wL_A + K_A)}{wL_B + r(wL_B + K_B)}$$

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (συνέχεια 1)

Η προηγούμενη σχέση ξαναγράφεται:

$$\frac{P_A}{P_B} = \left[\frac{L_A}{L_B} \right] \left[\frac{1 + r \left(1 + \frac{K_A}{wL_A} \right)}{1 + r \left(1 + \frac{K_B}{wL_B} \right)} \right]$$

Όπου ο πρώτος όρος στην αγκύλη, δηλαδή οι σχετικές ποσότητες εργασίας που ξοδεύτηκαν για την παραγωγή των δύο αγαθών, θεωρείται ο κύριος ή ο δεσπόζων όρος και ο δεύτερος όρος στην αγκύλη θεωρείται ο δευτερεύων

Θεωρείται δευτερεύων όρος, αφενός γιατί το ποσοστό κέρδους, r , **διαχρονικά μειώνεται**, αφετέρου **η τεχνολογική μεταβολή λόγω της διάχυσής της επηρεάζει όλους τους κλάδους της οικονομίας**. Συνεπώς, δεν αναμένονται τρομακτικές αποκλίσεις του λόγου κεφαλαίου-εργασίας μεταξύ των κλάδων της οικονομίας. Επομένως, η σχετική σημασία του όρου στην δεύτερη αγκύλη είναι αφενός περιορισμένη και αφετέρου δύναται να προσδιοριστεί.

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (συνέχεια 2)

Στον Πίνακα 2 που ακολουθεί γενικεύεται το παράδειγμα του Ρικάρντο υποθέτοντας ότι το ποσοστό κέρδους λαμβάνει τιμές από το 0% μέχρι και 100% που είναι ένα τεράστιο εύρος μεταβολών αν σκεφτούμε ότι το 'λογικό' ποσοστό κέρδους στο παράδειγμα του Ρικάρντο είναι 10%. Στην τελευταία γραμμή του Πίνακα παραθέτουμε τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της **Ελαστικότητας των σχετικών τιμών** κατά τα γνωστά

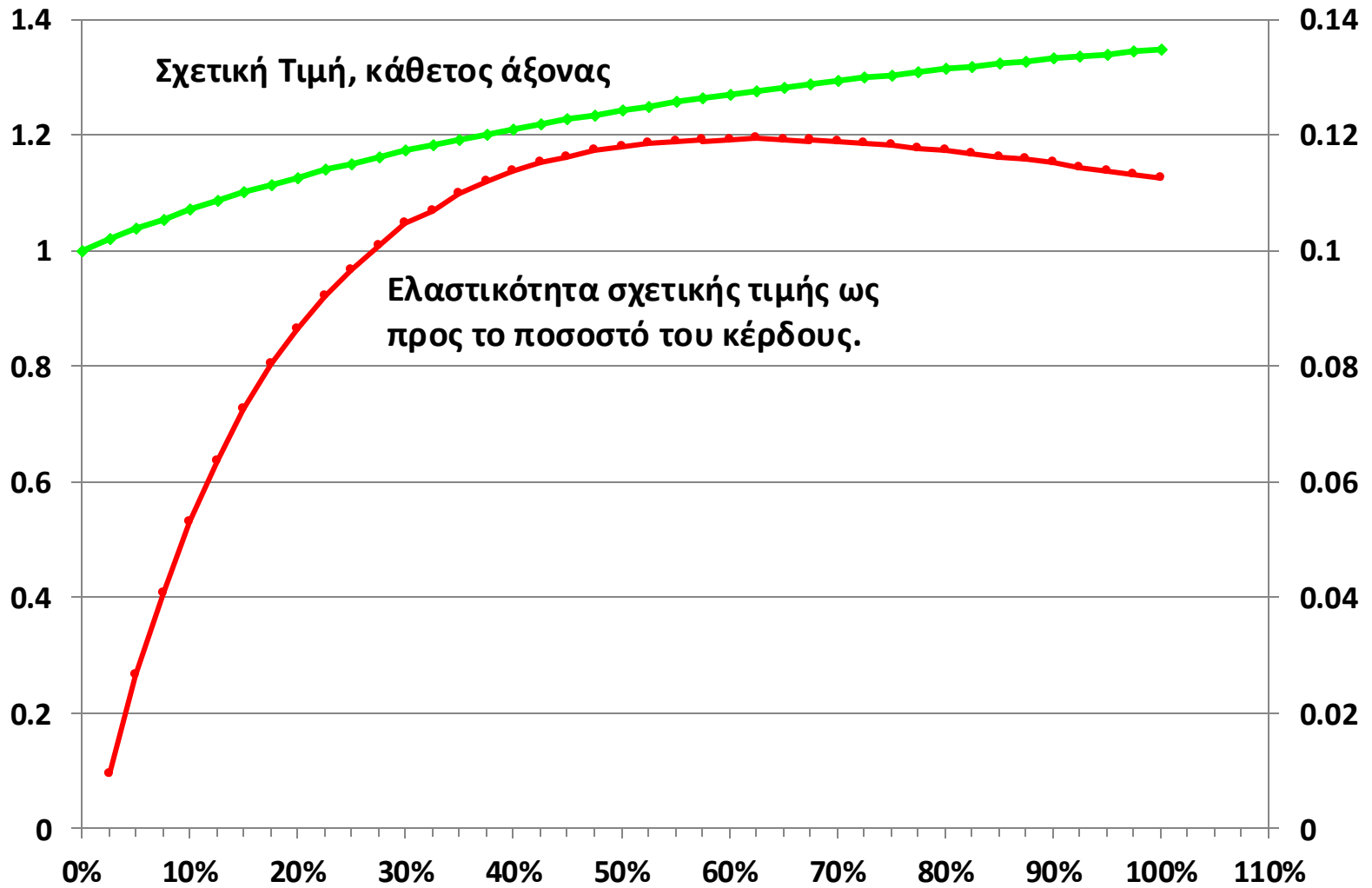
$$e = \frac{\Delta(P_A \cdot P_B^{-1})}{\Delta r} \frac{r}{(P_A \cdot P_B^{-1})} < 1$$

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (συνέχεια 3)

Σχήμα 1: Σχετικές τιμές και ποσοστό κέρδους

r	0%	5%	10%	20%	40%	62.5%	70%	80%	90%	100%
P_A/P_B	1.00	1.037	1.070	1.127	1.210	1.275	1.293	1.310	1.332	1.347
e		0.026	0.053	0.086	0.114	0.119	0.118	0.117	0.115	0.112

Σχετικές Τιμές, % Κέρδους και Ελαστικότητα



2. Αποκλίσεις ΕΘΑ λόγω Μεταβολών στη Διανομή Εισοδήματος

Υποθέτουμε μία αύξηση του μισθού, διακρίνουμε 2 περιπτώσεις

1.Ο λόγος κεφαλαίου-εργασίας είναι ίδιος σε όλους τους κλάδους.

Η αύξηση του μισθού οδηγεί σε ομοιόμορφη μείωση των κερδών συνεπάγεται ότι οι σχετικές τιμές των αγαθών δεν αλλάζουν όπως δεν αλλάζει και το επίπεδο τιμών, έχουμε μόνο μείωση των κερδών!

2.Ο κλάδος Α είναι έντασης κεφαλαίου, ενώ ο κλάδος Β είναι έντασης εργασίας.

Η αύξηση του μισθού μειώνει τα κέρδη άνισα στους δύο κλάδους. Ο κλάδος έντασης κεφαλαίου υφίσταται μικρότερη μείωση κερδών από ότι ο κλάδος έντασης εργασίας.

Συνεπώς οι σχετικές τιμή μεταβάλλεται ώστε να επαναφέρει το ενιαίο ποσοστό κέρδους που βεβαίως είναι μικρότερο. Η σχετική τιμή των κλάδων που υφίσταται τη μεγαλύτερη απώλεια κέρδους αυξάνει [κλάδος έντασης εργασίας], ενώ στον κλάδο με τις μικρότερες απώλειες κερδών η τιμή μειώνεται [κλάδος έντασης κεφαλαίου].

3. Αποκλίσεις ΕΘΑ λόγω Διαφορών στον Χρόνο Παραγωγής (1/2)

Έστω 2 αγαθά Α και Β που επενδύουμε το ίδιο ποσό με ποσοστό κέρδους 10%. Στο πρώτο αγαθό επενδύουμε όλο το κεφάλαιο άπαξ (40 εργάτες με μισθό £50).

$$(40 \times £50) = £2.000 = \text{μισθοί}$$

και

$$£2.000 \times 10\% = 200 = \text{κέρδη}$$

Επομένως η τιμή του αγαθού Α, δηλαδή μισθοί και κέρδη θα είναι:

$$£2.000 \times (1 + 0,10) = £2.200$$

Ενώ στο αγαθό Β επενδύουμε το ίδιο ποσό σε δύο ίσες δόσεις:

$$£1.000 \times (1 + 0,10)_{\text{το πρώτο έτος}} + £1.000 \times (1 + 0,10)^2_{\text{το δεύτερο έτος}} = £2.310 \text{ συνολικά}$$

Οπότε θα έχουμε $2.310/2.200=1.05$, δηλαδή 5% απόκλιση. Τυπικά γράφουμε:

Αποκλίσεις ΕΘΑ λόγω Διαφορών στον Χρόνο Παραγωγής (2/2)

$$\frac{P_A}{P_B} = \frac{wL(1+r) + wL(1+r)^n}{w2L(1+r)}$$

$$= \frac{wL(1+r)[1 + (1+r)^{n-1}]}{w2L(1+r)}$$

$$= \frac{1 + (1+r)^{2-1}}{2} = 1.05$$

$$\frac{\partial(P_A/P_B)}{\partial n} = 0.5 \ln(1+r) (1+r)^{n-1} \approx 0.05 > 0$$

Συμπερασματικές παρατηρήσεις για τη Θεωρία της Αξίας του Ricardo

Παρά την έλλειψη ενός τέλει AMA, ο Ricardo αποδέχθηκε την αρχή ότι **οι σχετικές τιμές των αγαθών εξαρτώνται από τις σχετικές ποσότητες εργασίας που δαπανώνται για την παραγωγή τους**. Αυτή η αρχή ισχύει όχι μόνο για την πρωτόγονη κοινωνία, όπως πίστευε ο Smith, αλλά και στον καπιταλισμό.

Η διαφορά είναι ότι στον καπιταλισμό η προηγούμενη σωστά αναφερθείσα ΑΡΧΗ τροποποιείται προκειμένου να λάβει υπόψη

- (α) διαφορετικούς λόγους **κεφαλαίου / εργασίας** (K / L)
- (β) αλλαγές στη **διανομή εισοδήματος**
- (γ) Απαιτούμενου **χρόνου** για την ολοκλήρωση της παραγωγής.

Η σχετική σημασία αυτών των τροποποιήσεων είναι μικρή, πολύ μικρή και δεν αλλάζει την αρχικά ορθά διατυπωμένη ΑΡΧΗ της **Εργασιακής Θεωρίας των Σχετικών Τιμών**.